
Denar rzymski i szeląg krzyżacki

W 2018 r. Stowarzyszenie Mieszkańców Gminy Annapol „SZANSA” w ramach pozwolenia Lubelskiego Konserwatora Zabytków prowadziło poszukiwania przy użyciu detektorów metali w Świeciechowie Poduchownym, gm. Annapol. Prace miały na celu odkrycie zabytków związanych

z przebiegającymi tutaj szlakami handlowymi, prowadzącymi z Mazowsza i środkowej Polski do Grodów Czerwieńskich oraz na Ruś¹. W gronie licznie odnalezionych zabytków metalowych (m.in. monet z XV-XX w., guzików, biżuterii, dewocjonalii oraz okuć), wyróżniają się szczególnie dwie monety.

Pierwszą monetą wymagającą szerszego komentarza jest rzymski denar z okresu republiki L. Tituriusa Sabinusa, wybity w 89 r. przed Chr. (fot. 1).

Fot. 1. Denar L. Tituriusa Sabinusa, fot. K. Grabowska

Opis monety:

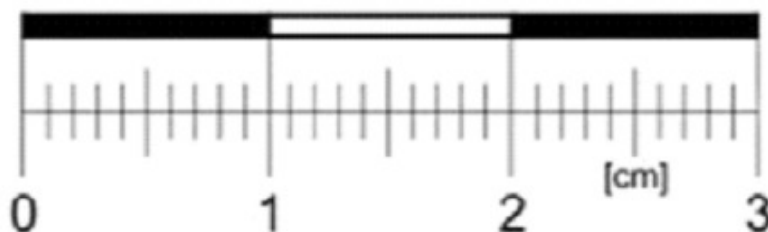
Republika Rzymska, L. Titurius Sabinus, denar, 89 r. przed Chr., men. Rzym.

Av.: legenda nieczytelna, brodata głowa króla Tytusa Tacjusza w prawo.

Rv.: legenda nieczytelna, żołnierz niosący kobietę (porwanie Sabine).
Moneta w bardzo złym stanie, mocno wytarta, 3,14 g, 20,7 mm. RRC 344/1a.

Awers monety przedstawia brodatą głowę Tytusa Tacjusza skierowaną w prawo, zaś na stronie odwrotnej zachował się fragment rysunku dwóch żołnierzy niosących kobiety, symbolizującego porwanie Sabine. Dotychczas na terenie Europy Środkowo-Wschodniej (na północ od Sudetów i Karpat, obszar Polski, zachodniej Białorusi i zachodniej Ukrainy) zarejestrowano tylko 11 monet L. Tituriusa Sabinusa³. Jednakże przeważająca liczba znalezisk tego emitenta pochodzi z terenu Polski (...)

Kolejną monetą (fot. 2) jest szeląg wielkiego mistrza Marcina Truchsess von Wetzhausen (1477–1489). Monety szelągowe tego władcy zaliczają się do emisji tzw. złych szelągów, o zmniejszonej wadze, wynoszącej średnio około 1,34 g¹⁰. Szelągi te wybijano w obniżonym standardzie kruszcowym, zawierając jedynie ok. 0,27 g srebra¹¹. Moneta ta jest interesująca ze względu na swoją proveniencję, albowiem pieniądz krzyżacki nie należy do częstych odkryć na terenie obecnego województwa lubelskiego. Znamy jedynie kilka znalezisk luźnych monet Państwa Krzyżackiego, w tym większość pochodzi z Lublina. (...) Stan zachowania monety (wytarcia oraz niska waga) mogą sugerować, że szeląg ten mógł zostać zgubiony w XVI w. lub na początku XVII w. Szelągi krzyżackie późniejszej emisji krążyły na rynku pieniężnym Polski jeszcze w XVII w., będąc odpowiednikiem szeląga koronnego (...) (fot. 2).

Opis monety:

Prusy, Marcin Truchsess von Wetzhausen (1477–1489), zły szeląg [1477–1489], men. Królewiec.

Av.: * MAGIST ...V PR, tarcza wielkiego mistrza.

Rv.: M MO... ...RVM PR, tarcza krzyżacka.

Bilon, wytarty, 1,11 g, 19,5 mm. Voßberg 1030–1032; BftM 910–914.

nr. inw. 24/1351.

Materiał pochodzi z artykułu Monety znalezione w Świeciechowie Poduchownym, gm. Annopol (działka 1351) – analiza wstępna wybranych monet, „Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego”, t. 23, s. 174–180. Autor Michał Grabowski.

http://wkz.lublin.pl/wp-content/uploads/2022/01/WK_2021.pdf